

СОРАБОТКАТА НА ПРЕДУЧИЛИШНИТЕ УСТАНОВИ СО УЧИЛИШТАТА И СЕМЕЈСТВОТО

Милена Бошкова

ОЈУДГ „Вера Циривири Трена“ Штип

Апстракт: Претходејќи му на основното воспитание и образование, предучилишното се развивало во однос на него како подготовка на децата за поаѓање на училиште. Оваа тенденција беше особено изразена во нашиот воспитно образовен систем. Неоспорно е дека една од задачите на предучилишното воспитание и образование е и подготовката на децата за успешен старт во основното училиште. Меѓутоа, тоа е само една од задачите кои се реализираат со децата во предучилишните установи. Таквото сведување на целокупниот воспитно-образовен процес во предучилишните установи, само на подготовка на децата за поаѓање во училиште ги маргинализира сите останати достигнуања што децата ги постигнуваат на овој степен на воспитание и образование. Оваа тенденција најмногу се почувствува во воспитно-образовната работа со децата во забавишните групи при основните училишта, кои всушност ја имаат функцијата на линк помеѓу двата базични потсистема.

Клучни зборови: соработка, предучилишна установа, училиште, деца, воспитно-образовна работа, семејство.

THE COLLABORATION OF PRESCHOOL INSTITUTIONS WITH SCHOOLS AND THE FAMILY

Milena Boskova

OJUDG „Vera Ciriviri Trena“, Stip

Abstract: Preceding primary upbringing and education, preschool developed in relation to it as a preparation for children to start school. This tendency was particularly pronounced in our educational system. It is undeniable that one of the tasks of preschool upbringing and education is the preparation of children for a successful start in primary school. However, this is only one of the tasks that they will perform with the children in preschool institutions. Such reduction of the entire educational process in pre-school institutions, only to the preparation of children for going to school, marginalizes all other achievements that children achieve at this level of education.

This tendency will be most felt in the educational work with children in the entertainment groups at primary schools, which actually already have the function of a link between the two basic subsystems.

Key words: cooperation, preschool, school, children, educational work, family.

Вовед

Предучилишното и основното воспитание и образование, како базични потсистеми, при реализирањето на воспитно-образовната работа во голема мера се надополнуваат и покрај тоа што се наменети за различна популација на деца. Меѓу другото, тие се разликуваат според својата примарна функција, организационата поставеност и според начинот на којшто го организираат и реализираат воспитно-образовниот процес со децата. „Во најголем број земји, овие два потсистема имале различни корени и се развивале независно еден од друг. Во основното образование, како прв степен на задолжителното образование, се потенцираше релативно формалното учење и на основните академски вештини - читање, пишување и сметање. Наспроти него, предучилишното воспитание не беше задолжително и не мораше да ги оствари прецизно дефинираните и разработени образовни задачи, туку во прв план ги постави широките цели во поглед на развојот на социјалните и другите квалитети на личноста на воспитаникот. Тоа предизвика предучилишната установа да му понуди на детето релативно поголема слобода и можност да ги задоволи своите интереси и желби, низ помалку структурирана воспитно-образовна работа, отколку во основното училиште (Kamenov, 1982,

стр. 56). Ваквата поставеност на овие два потсистема предизвика низа проблеми во остварувањето на нивната компатибилност. Првите чекори за надминување на ваквата состојба беа преземени уште во седумдесеттите и осумдесеттите години од овој век. Претходејќи му на основното воспитание и образование, предучилишното се развивало во однос на него како подготовка на децата за поаѓање на училиште. Оваа тенденција беше особено изразена во нашиот воспитно-образовен систем. Неоспорно е дека една од задачите на предучилишното воспитание и образование е и подготовката на децата за успешен старт во основното училиште. Меѓутоа, тоа е само една од задачите кои се реализираат со децата во предучилишните установи. Таквото сведување на целокупниот воспитно-образовен процес во предучилишните установи, само на подготовка на децата за поаѓање во училиште ги маргинализира сите останати достигнувања што децата ги постигнуваат на овој степен на воспитание и образование. Оваа тенденција најмногу се почувствува во воспитно-образовната работа со децата во забавишните групи при основните училишта, кои всушност ја имаат функцијата на линк помеѓу двата базични потсистема. Последиците од оваа силно изразена тенденција се уште се чувствуваат во нашиот воспитно-образовен систем, главно преку неадекватните дидактичко-методските модели на работа со децата во годината пред, но и по поаѓање на училиште, во првите години од одделенската настава. Наспроти флексибилната организација и можноста од примена на заеднички развоен курикулум, се вршат одредени интервенции, секогаш на штета на децата од предучилишна возраст. Во рамките, пак, на втората тенденција, според Pavlović се нудат две решенија и тоа парцијалното усогласување на целите, методите и организацијата на воспитно-образовниот процес и концепциското поврзување на предучилишното со основното воспитание и образование. Во нашиот воспитно-образовен систем најчесто се применуваа парцијални усогласувања меѓу двата потсистема и тоа во однос на: - целите, кога глобалната цел на воспитанието и образованието беше операционализирана во одделните потсистеми на воспитание и образование, предучилишно, основно..., меѓутоа, само декларативно, без никаква концепциска заднина; - програмските содржини, во програмите за предучилишното и основното воспитание и образование, кои, пак, во одредени воспитнообразовни подрачја т.е. предмети беа речиси идентични, меѓутоа дидактичко методскиот модел кој се применуваше во реализацијата на тие содржини, значително се разликуваше во двата потсистема; - методите кои се применуваа во воспитно-образовната работа со децата, обично не соодветствуваа на конкретната возраст на децата и на нивните развојни можности; - организациската поставеност, примерот со забавишните групи, којшто организациски и просторно припаѓаат во основното училиште, меѓутоа тоа е само формално, без позначајни ефекти во однос на остварувањето на компатибилноста на двата потсистема. За разлика од парцијалното усогласување на одредени елементи, помеѓу предучилишното и основното воспитание и образование, концепциското поврзување на базичните потсистеми подразбира „суштинско усогласување на концепцијата на воспитанието и образованието, кое е во основа во програмата - во поглед на филозофски, психолошки и педагошки поставки за тоа што е воспитанието; функцијата и природата на образованието; природата на детскиот развој и учењето. Таквиот пристап подразбира промени бидејќи бара да се земат предвид и да се преиспитаат општествените функции, местото и улогата што ги има воспитно-образовниот систем, не доведувајќи ја во прашање вокацијата која овие два потсистема ја имаат со оглед на разликите во функциите и популацијата за која се наменети“ (Pavlović, 1994, стр.13). Woodhead во таа смисла зборува за „поврзување на предучилишното со основното воспитание и образование, како за остварување на континуитет помеѓу предучилишното и основното воспитание и образование којшто не може да се оствари исклучиво посветувајќи му внимание на основното училиште, неговите цели, програма, методи и организација, изолирано од детето, семејството и заедницата во која што училиштето делува... туку како хармонично влијание врз детскиот развој со образовна средина која ја карактеризираат конзистентност, прогрес и флексибилност“ (Woodhead, според Pavlović, 1994, стр.13).

Како што може да се забележи, концепциското поврзување на предучилишното со основното воспитание и образование поставува многу повисоки стандарди и барања во однос на

остварувањето на нивната компатибилност и тоа од двата потсистема подеднакво. Во изминатиот период во Македонија се забележани само одредени парцијални усогласувања во однос на остварувањето на компатибилноста на потсистемите. Во разгледувањето на облиците на поврзување помеѓу предучилишното и основното воспитание и образование, кај нас, во функција на остварување на нивната компатибилност, генерално, според (Pavlović, 1994, стр.12-13), можеме да се задржиме на два пристапа и тоа: - предучилишното воспитание и образование како подготовка на децата за поаѓање на училиште и

Еден од најважните и најубавите настани во животот на луѓето е доаѓањето на детето во семејството и како такво со себе носи голема одговорност и обврска. Во оваа прекрасна работа, членовите на потесното и поширокото семејство и социјалната средина можат да бидат од помош. Семејството е примарен и најважен воспитувач на децата. Денешниот брз начин на живот не им дозволува на родителите да обезбедат доволно квалитетно време за игра и правилен развој. Поради овие причини, и многу други како што се воспитувањето и образованието, многу е важно децата да останат во градинка. Како предучилишна образовна институција градинката го поттикнува и поддржува развојот на психо-моторните функции (бруто и фина моторика, развој на говор, интелектуален развој, набљудување и рано расудување). Родителите како први учители на своето дете се важен фактор во развојот на децата на предучилишно ниво и затоа е важна соработката помеѓу родителите и воспитувачите. Децата напредуваат кога нивните родители и другите членови на семејството се заинтересирани за нивното образование и се вклучени во работата на градинката. „Во животот на детето од предучилишна возраст, улогата на семејството е незаменлива, бидејќи тоа ја претставува неговата прва образовна средина, во која ги развива своите емоции, ги остварува првите и најважните социјални контакти и, пред сè, „учи како да биде човечки“. Во текот на историјата, семејството се менувало и со текот на времето не можело да одговори на бројните предизвици што општеството ги поставувало пред него, што довело до потреба од институционализирано воспитување и образование. Затоа предучилишното образование често се нарекува како додаток на семејното образование. Вака размислувајќи за предучилишната установа, јасно е дека соработката помеѓу семејството и предучилишната установа е неизбежна и секојдневна, а не повремени активност, која зависи од добрата волја на наставникот или родителите.“ (Мојќи, 2016 г. , стр. 189).

Важноста на соработката помеѓу родителите и градинките во развојот на децата

Семејството има централно место во животот на детето. Соработката помеѓу родителите и градинките е исклучително важна за развојот на децата, за развивање чувство на сигурност, подобрување и збогатување на процесот на учење и развојниот потенцијал на децата. Кога родителите се заинтересирани за образованието на своето дете, кога се вклучени во работата на градинката, тогаш детето најдобро напредува. Затоа, родителот треба да биде запознаен со програмата на воспитно-образовната институција и заедно со наставникот да бидат партнери во образованието на детето. „Улогата на воспитувачот во развојот на детето е повеќекратна: воспитувачот го поттикнува развојот, дава емоционална поддршка, води и раководи, е посредник во воспоставувањето и одржувањето на односите со врсниците.“ (Хаус и Хамилтон, 1993 година, како што е наведено во Clarin, 2006, стр. 87). „Колку се поуниформни ставовите на родителите и воспитувачите во однос на најдобриот интерес на детето, толку е „поцврста“ нивната соработка, толку се поголеми шансите и можностите на детето да постигне оптимални можности за развој.“ (Mojić et al., 2020:30).

Форми на соработка помеѓу родителите и воспитувачите

За успешна соработка помеѓу родителите и воспитувачите треба да постои меѓусебна доверба и меѓусебно почитување, поддршка и објективност. Потребно е да се реализираат различни форми и нивоа на соработка со семејството, како што се:

- Дневни индивидуални разговори
- Табли за родители
- Родителски состаноци

- „Ден на отворени врати“
- Настапи, прослави, изложби, маскенбал
- Креативни и тематски работилници
- Екскурзии и посети
- Совети од родителите
- Видео и фото документација
- Веб-страница на градинка
- Апликации на паметни телефони (Viber, WhatsApp)
- Спортски активности

Екологија и деца

Според Lojen, Božić и Gunc (2008), за здрав развој на детето, неговата поврзаност со природата е многу важна. Во денешниот модерен свет, децата поминуваат се помалку време во природа и имаат помалку љубов кон неа, а се повеќе и повеќе време поминуваат пред разни екрани. (Lojen, Božić, Gunc, 2008, според Phenice и Griffiore, 2003). Затоа е многу важно кај децата да се развие љубов кон природата каде заедно со родителите ќе одат на прошетка во шума, ливада, покрај реката, каде што ќе ја запознаат флората и фауната, а на овој начин би можеле да ја развијат одговорноста и потребата да се заштити и зачувување.

„Како родители и воспитувачи, имаме одговорност да ја развиеме свеста на децата за сопствената поврзаност со природната средина и да се осмелиме да бидат чувствителни на тоа, за да можат на подоцнежна возраст да изградат појасен феномен на животот, неверојатните можности на неговото одржување и возвратите со одговорен однос кон него.“ (Роџерс Форстон, Рајф, 1995, стр. 251).

Цели

- Развијте ја еколошката свест и критичност кај децата, родителите и воспитувачите во однос на еколошкиот проблем со ѓубрето
- Активно вклучување на родителите во проектните активности
- Овозможете им на децата и на возрасните да ја сакаат, почитуваат и чуваат природата и животната средина
- Поттикнување на родителите да учествуваат во животот и работата на децата во градинка

Задачи

- Стекнување знаење и искуство за животната средина
- Родител-воспитувач-дете, рамноправни партнери
- Учење за селектирање на отпадот
- Заштита на сопственото здравје, хигиена и правилна исхрана
- Рециклирање на отпад и негово рециклирање
- Одгледување садници, садење цвеќиња
- Придавање значење на заштитата на животната средина и природата

Најтраен облик на микросоцијалната средина е семејството. Таа претставува предмет на проучување од страна на педагозите, психолозите, социолозите, етичарите и други научни работници. Од воспитувањето во семејството зависи, покрај останатото, и општественото определување на нејзините млади членови. Педагошката наука со право во семејството гледа значаен фактор на воспитување на младата личност.

За разлика од останатите облици на микросредини, семејството има свои специфични обележја кои ја прават посебна клетката на општеството. Таа е влијателен и важен фактор на дејствување на младите членови.

Семејството претставува „природна, интимна, крвно поврзана социјална единица која ја обединуваат заедничкиот живот, интересите, радостите и тешкотиите, што и дава сила на нејзиното влијание. Секогаш се силни влијанијата на човекот кој припаѓа на средина во која тој е и емотивно ангажиран. Па така, самата природа на семејниот колектив е онаа сила, оној авторитет од кој извираат можностите за навистина јаки одгледани влијанија. Идентификувајќи се со членовите на семејството, младите ги усвојуваат неговите ставови, систем на вредности, облици на однесување и друго.

Емоционалната, морална, културна и работна клима на семејството, социо-економската

положба и односите кои доминираат во неа се варијабли на развој на личноста на нејзините членови. Семејството во основа има две функции. Тоа обезбедува физички опстанок и изградување на основните човечки особини кај поединецот И во едната и другата можат да се најде воспитната функција на семејството.

Значењето на детските градинки

Голем број на педагози и детски психолози се согласуваат со ставот дека за формирање на личноста и карактерот мошне битен е период од третата до седмата година, затоа што тоа е а време кога детето најмногу учи, усвојува и впива знаења. Детето од предучилишна возраст учи и стекнува сознанија исклучиво со своето искуство. Многу родители грешат во обидите да ја спречат или запрат детската игра, за на нешто да ги научат, или во желбата на децата да им наметнат правила, на пример цртање или сликање. Детето е само по себе креативно, единствено и активно суштество, а токму таа негова активна природа се изразува низ неговата иницијатива, истражување и пред се низ детската игра. Играта е посебен и основен облик на учење на децата од предучилишна возраст. За спонтаната игра на децата им се потребни знаења, доживувања, добри примери, адекватен и поттикнувачки простор, време, материјали и партнери за игра. Денешниот забрзан начин на живот не им остава на родителите време на своите деца да им ги обезбедат сите услови за игра и правилен развој, што само го поткрепува тврдењето за големото значење на детските градинки и речиси нивната неопходност. Во процесот на формирање на општествената личност, бидејќи човекот е по себе општествено битие, покрај освен мошне значајната социјализација децата низ престојот во градинките стекнуваат бројни искуства и знаења. Всушност, детето во градинката доаѓа во односи со какви што, до стапувањето во установата, не било. Стекнува бројни искуства, запознава разни чувствувања, од први симпатии и другарства, па до прва љубомора или несимпатија. Сите тие чувствувања, настани, убави или помалку убави, имаат немерливо значење за детскиот развој, созревањето и социјализацијата. Значењето на детските градинки се огледа и во тоа што евентуалните пореметувања, заостанатост во развојот, во градинката нема да останат незабележани. Родителите, природно наклонети кон своите деца, мошне често ги занемаруваат или не ги забележуваат првите знаци на неправилен развој на нивното дете. Така, на родителите ќе им се провлечат пореметувањата во движењето, во вршењето на физиолошките потреби и сл. Сепак, најчести пропусти кои ги прават родителите се врзани за развојот на говорот кај детето. Често децата не зборуваат правилно поради оштетување на слухот, пореметувања на артикулацијата, неправилно развиен говорен апарат, поради пореметување на ритмот, гласноста, поради различни психолошки (емоционални и интелектуални), како и средински фактори. Освен овие, чести се и пореметувањата во мисловниот (когнитивниот) и во емоционалниот развој. Поради овие и многу други причини, помеѓу кои спаѓа пред се образованието и воспитанието, мошне е значајно децата да посетуваат детски градинки. Воспитувачите сигурно ќе забележат и, во соработка со стручни соработници и со самите родители, ќе работат на отстранување на секој вид на пореметување кај децата. Од друга страна, за детето е најдобро да учи во група, да расте, да се развива, да осознава со своите врстници, како општествено битие да се почувствува како член на група, односно да се социјализира, да научи за другарството и за сите оние чувствувања кои не може да ги запознае дома.

Значењето на вклучување на родителот

Учеството на родителите може да ги поттикне позитивните ставови, да влее поголема самоверба во способноста при поддршка на развојот на децата и да го охрабри нивниот развој како поединци. Без поддршка и учество на родителите и семејството позитивните достигнувања би биле неодржливи. Тоа посебно важи за деца со недоволно и високоризично потекло. Најпознатата рамка за евалуација на родителското учество во образованието (на сите нивоа) и за водење на програми и развој на програми за родителското учество е Епстеиновата типологија (1992, 1996). Епстеин го дели концептот за родителското учество на шест широки критериуми:

- основни обврски на родителот (пр. позитивно домашно окружување)
- позитивни обврски на училиштето (пр. комуникација на родителот за програмите и успехите на детето)
- учество на родителот во училиштето (пр. доброволно учество во училишните активности)
- учество на родителите во активностите на учењето и развојот дома (пр. помош на родителите за тоа како меѓусебно да делуваат на децата и да им помогнат да учат)
- учество на родителите во Владата и застапување пред правосудните органи (пр. советодавни одбори, организации на родителите и наставниците)
- соработка со заедницата (пр. работа со локалните претпријатија, агенции за пружање на социјални услуги како и приватни лица)

Овие категории служат како рамка за евалуација и планирање на вклучувањето на родителот во училиштето и образованието.

Неопходноста за ускладување на одговорно родителство и програми кои се концентрирани на заедницата исто така помогнало како камен темелник за меѓународни организацији како што се, УНИЦЕ, УНЕСЦО и светската банка. Предучилишниот период е многу важен за развој на многу способности и квалитетот на детската личност, кои се незаменливи предуслови за успешно школување учењето. Со оглед на тоа дека претпоставките за голем број способности, неопходни за живот и училиште, развиваат и обликуваат предучилишни установи веќе на предучилишна возраст тие играат значајна улога во подготовката на детето за училиште и систематско образование. Соработката со училиштето е важна алка во воспитно образовниот систем бидејќи тој е еден од клучните фактори кои влијаат на тоа резултатите постигнати во предучилишна возраст да се одржуваат и служат како основа за понатамошен развој и учење на децата на училиште. Основен услов за остварување на успешна соработка е дека таа мора да биде взаемна и двонасочна, со активно вклучување на родителите со цел да преминот на детето од една во друга установа биде што побезболан и поуспешен. Важноста на родителите се рефлектира во тоа што тие се единствената константа личност која е цело време со децата во периодот на адаптација и транзиција од едно до друго ниво на образовниот систем (градинка-училиште). Соработката со основното училиште е во насока на подобрување на воспитно-образовната работа и во предучилишната установа и во училиште. Затоа, во основата на оваа соработка се односите на соработка, преку чие развивање и постојано усовршување обезбедуваат и наоѓаат оптимални услови за постигнување на образовните цели и образование. Оваа соработка служи како основа за понатамошен развој и учење и претставуваат „силна врска помеѓу периодот што му претходи на наставата и периодот во кој наставата се јавува во животот на личност, односно студент, од клучно значење за квалитетот на неговата интеграција во наставна работа“ (Продановиќ, 1978; според Бошковиќ, 1984.) Јан Амос Комениус во своето дело Мајчиното училиште ја истакна важноста на подготовка на децата за одење на училиште, сметајќи дека практиката на започнување на училиште е неприфатлива во образование на детето без соодветна подготовка. Воедно го истакна барањето дека воспитувањето на детето треба да биде планирано и целисходно. Тој зборуваше против (т.е потоа) воспоставената практика децата да се плашат од училиште. Наместо тоа, тој сугерира дека треба да ги заинтересира и соодветно да ги мотивира за училиште, за да таму одат со позитивни емоции. Очекува родителите да му укажат на детето колку е важно образованието за неговната иднина. Посебно внимание посветува на личноста на наставникот, односно потребата почитување на наставникот како личност од која децата ќе научат многу. Со цел да се подготвиме за училиштето било адекватно, сугерира развивање на графомоторни вештини и заострување на сетилото за вид. Темата за подготовка на децата за училиште која во времето на Коменски е била актуелна, во сегашноста добива уште поголемо значење, а во нејзината спроведувањето треба подеднакво да ги вклучи родителите, предучилишните установи и основни училишта. Многу истражувања во светот (Продановиќ, 1965; Толиќиќ, Ќорќевиќ, 1966; 1967 година; Пјешиќ, 1977; Копас, 2011) покажуваат дека децата кои кои поминале низ предучилишни установи покажуваат поголема подготвеност за училиште од оние кои не се. Но, се утврди и дека тие не ја задржуваат таа предност, бидејќи наставата во основно училиште многу се разликува од воспитно-образовната работа во предучилишни установи. За

да наставата се доближи до учениците треба многу т.е она што е карактеристично за работа во предучилишните установи низ модификација да се пренесе во работата со учениците од прво одделение. Тука пред се се мисли на организација на ученички простор, наставни средства, играчки и дидактички материјали, организација на флексибилен распоред на часови и нивна разновидност времетраење, методска организација со примена на играта и сл. Тоа подразбира постепено воведување на нови барања и дисциплински правила. училишен наставник, особено на почетокот треба да го внесе духот на играта и да има разбирање за навиките кои се деца земени од градинка, кои не секогаш добро се вклопуваат во училишните правила однесување. Работата во подготвителната група на предучилишни установи треба постепено да се приближува во однос на неговите методи, организација и однос меѓу воспитувачите и децата на она што ги чека кога одат на училиште. Од друга страна, карактеристиките на наставната работата на училиште, особено на почетокот, не треба значително да се разликува од она на што детето е навикнато во градинка.

Облици на соработка

Како што веќе спомнавме, основниот услов за успешна соработка е тоа дека таа мора да биде взаемна и двонаочна: училиштето треба да биде подготвено да ги прифати децата од предучилишна возраст колку и институцијата да ги подготви за училиште. Дополнително, соработката треба да се одвива на сите нивоа, почнувајќи од директорот институции и училишта, преку педагошко-психолошки и други стручни служби, воспитувачи и наставници, до деца од предучилишна возраст и ученици. Исто така е неопходно и активно вклучување на родителите во оваа соработка, како клучен фактор без кој не е можен целосен успех во секоја акција што се одвива во образовните институции. Можностите за соработка се многу различни, како и облиците на соработка и најмногу зависат од конкретните услови и нивната потреба. во секој случај потребно е соработка да започне со меѓусебно запознавање за програмата според која институциите работат, со цел да се воспостави континуитет меѓу нив. Во ова запознавањето го вклучува, пред сè, општиот концепт на самата институција, целите и задачите што се извршуваат во него до содржината и методите на воспитно воспитно-образовна работа, во потрага по допирни точки и можности за изедначување со возрастните карактеристики и потреби на децата, што ќе доведе до на споменатиот континуитет. Воспитувачите треба да се запознаат со програмата за одделенска настава од основното образование за прво одделение, а наставниците со основите на програмата во градинките, особено програма на подготвителната голема група.

– Споредувањето информации за развојот на детето може да биде многу вредно имајќи предвид дека воспитувачите систематски го следат развојот на децата и можат да ги предупредат наставниците за можни потешкотии и проблеми забележани кај одредени деца во овој поглед, за нивната семејна ситуација, за посебните преференции и дарови, здравствена состојба, интереси, реакции на одредени воспитни мерки и сл. за што е неопходен индивидуален пристап.

Детско портфолио или досието на детето е документ за следење на развојот и напредокот на децата, и би било пожелно за секој наставник при прием на деца/ученици да имаат кај себе таков документ.

– Кога зборуваме за соработката помеѓу предучилишната установа и основното училиште, никогаш не треба да ја забораваме каква улога во нејзино подобрување играат родителите на децата. Подигнување на нивното педагошко ниво, како и нивните информации за тоа како можат да придонесат за реализација единството на воспитните влијанија е услов за поуспешно дејствување и поврзување двете институции, како и избегнување на многуте тешкотии што го придружуваат заминувањето на децата во училиште. Затоа е потребно да се организираат почести работилници со родителите (наставникот или стр. соработник креира сценарио за работилницата и собира материјал за неговата изведба), така што системот на отворено образование и методи ќе се применат во работата со родители.

– Исто така, доколку се појави потреба, можно е да се соберат помали групи родители на

деца со одредени специфичности во развојот и да се поразговара за процедури кои треба да ги применуваат родителите, воспитувачите и наставниците, се со цел да детето максимално успешно се снајде при поаѓањето во училиште

– Би било пожелно секоја предучилишна установа периодично (барем еднаш годишно), да уредува и објавува сопствено списание во кое дополнително покрај останатите може да се најдат други содржини и теми поврзани со подготовноста на децата за започнување на училиште, што ќе влијае на информациите на родителите и пошироката јавност за активностите на предучилишната установа. Учество во уредување, пишување може да користат и родители, експерти во секој домен од нивната професија, со цел подобрување на педагошката теорија и практика. Поради рационалност и економичност, објавувањето на билтен/списание може да биде заедничка обврска на предучилишна установа и училиште. Со самото тоа соработката на предучилишните установи и училишта би биле уште поуспешни и поефективни

Заклучок

Во реализацијата на програмата за соработка помеѓу градинката и училиштето, сè уште доминантно место е секогаш да има посети од децата од градинка на училиште и присуство на еден училишен час, додека другите форми на соработка се минорни. Ова е спротивно на барањето за зголемување на нивото и квалитетот на соработката помеѓу градинката и училиштето во подготовката на децата за почетокот на школувањето со цел поуспешно работење и поврзување на двете институции. како и избегнување на многуте потешкотии кои ги придружуваат децата кога почнуваат на училиште. За да се прифатат и реализираат запоставените форми на соработка во образовната практика, неопходно е образовните советници да влијаат на воспитувачите и наставниците дека соработката помеѓу градинката и училиштето треба да се планира на годишните планови и програми за градинка и училиште со утврдени периодични изданија и динамика.

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Половина, Н.(2009): Припрема родителја за дететов полазак у школу, Настава и васпитање, бр.1. стр.90-102, Београд, Педагошко друштво Србије
- Pavlović-Breneselović, D. (1993). Položaj deteta u dečjem vrtiću i prvom razredu osnovne škole. Institut za pedagogiju i andragogiju. Beograd: Filozofski fakultet
- Каменов, Е. (2006): Васпитно-образовни рад у припремној групи дечјег вртића-теорија и пракса, Нови Сад: Драгон
- Половина, Н. (2009): Припрема родителја за дететов полазак у школу, Настава и васпитање, бр.1. стр.90-102, Београд, Педагошко друштво Србије
- Баракоска, А; Величковиќ, С. (2013): Значај сарадњ е вртића и школе на припрему деце за почет ак школова ња, У Зборнику радова са осмог симпозиума Васпитач у 21 веку